

146

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 19 kwietnia 1984 r.

w sprawie zasad i trybu postępowania dyscyplinarnego oraz zawieszania w pełnieniu obowiązków notariuszy, asesorów sądowych i notarialnych oraz aplikantów sądowych i notarialnych.

Na podstawie art. 136 § 2 prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1964 r. Nr 6, poz. 40, z 1967 r. Nr 13, poz. 55, z 1969 r. Nr 13, poz. 98, z 1974 r. Nr 50, poz. 316, z 1975 r. Nr 16, poz. 91 i Nr 34, poz. 183 oraz z 1982 r. Nr 16, poz. 125, Nr 19, poz. 145, Nr 31, poz. 214 i Nr 35, poz. 228) oraz art. 19 § 4 i art. 27 § 2 ustawy z dnia 25 maja 1951 r. — Prawo o notariacie (Dz. U. z 1963 r. Nr 19, poz. 106, z 1964 r. Nr 41, poz. 278, z 1965 r. Nr 52, poz. 318, z 1974 r. Nr 50, poz. 317 oraz z 1982 r. Nr 31, poz. 214) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Postępowanie dyscyplinarne.

§ 1. Przepisy rozdziału niniejszego określają szczegółowe zasady i tryb postępowania dyscyplinarnego w stosunku do notariuszy, asesorów notarialnych i asesorów sądowych, którym nie powierzono pełnienia czynności sędziowskich, oraz aplikantów sądowych i notarialnych.

§ 2. Komisje dyscyplinarne powołane na podstawie rozporządzenia do orzekania w sprawach dyscyplinarnych rozstrzygają samodzielnie nasuujące się zagadnienia prawne oraz oceniają wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

§ 3. 1. Postępowanie dyscyplinarne jest tajne.

2. Rozprawa przed komisjami dyscyplinarnymi jest jawna dla sędziów, notariuszy, asesorów i aplikantów. Inne osoby mogą być obecne za zgodą przewodniczącego składu orzekającego.

§ 4. Obroną obwinionego może być jedynie sędzia, notariusz, asesor lub aplikant.

§ 5. 1. Oskarżycielem w postępowaniu dyscyplinarnym jest rzecznik dyscyplinarny.

2. Rzecznika dyscyplinarnego przy wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej wyznacza Minister Sprawiedliwości spośród sędziów i notariuszy.

3. Rzecznik dyscyplinarny jest związany poleceniami organu, który go wyznaczył.

§ 6. 1. Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych powołane są:

- 1) wojewódzkie komisje dyscyplinarne przy sądach wojewódzkich, orzekające w pierwszej instancji,
- 2) Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna przy Ministrze Sprawiedliwości, orzekająca w drugiej instancji.

2. Komisje dyscyplinarne orzekają w składzie trzech osób, z których przynajmniej jedna powinna być notariuszem, jeżeli obwinionym jest notariusz, asesor notarialny lub aplikant notarialny.

§ 7. 1. Właściwość wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej określa się według miejsca położenia jednostki organizacyjnej, w której obwiniony pracował w chwili popełnienia przewinienia.

2. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne dotyczy kilku obwinionych zatrudnionych w różnych okręgach sądów wojewódzkich, właściwa jest wojewódzka komisja dyscyplinarna, w której okręgu popełniono przewinienie.

3. Na wniosek przewodniczącego wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej przewodniczący Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej może z ważnych powodów wyznaczyć do rozpoznania sprawy inną wojewódzką komisję dyscyplinarną.

4. Spory o właściwość rozstrzyga Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna na posiedzeniu.

§ 8. 1. Wojewódzka komisja dyscyplinarna składa się z przewodniczącego, zastępcy i trzech członków, powołanych przez prezesa sądu wojewódzkiego spośród sędziów i notariuszy po zasięgnięciu opinii kolegium administracyjnego i konferencji notariuszy okręgu sądu wojewódzkiego.

2. Przewodniczącego, zastępcę i czterech członków Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów i notariuszy.

§ 9. 1. Kadencja wojewódzkich komisji dyscyplinarnych i Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej trwa 3 lata. Początkiem kadencji jest 1 października.

2. W czasie trwania kadencji przewodniczący, zastępca oraz członkowie komisji mogą być odwołani przez organ, który ich powołał, a na ich miejsce mogą być powołane inne osoby w trybie określonym w § 8. Mandat nowego członka wygasa z upływem kadencji komisji.

§ 10. W razie niemożności pełnienia obowiązków przez przewodniczącego komisji dyscyplinarnej przysługujące mu uprawnienia wykonuje jego zastępca lub członek komisji wyznaczony przez organ, który powołał skład komisji.

§ 11. 1. Członek komisji dyscyplinarnej nie może pełnić swoich obowiązków, jeżeli przeciwko niemu toczy się postępowanie karne lub dyscyplinarne, a w razie gdy postępowanie zakończy się ukaraniem — traci mandat członka komisji.

2. Utrata mandatu następuje również wtedy, gdy członek komisji przestanie być sędzią lub notariuszem.

§ 12. 1. Nadzór nad działalnością wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej sprawuje prezes sądu wojewódzkiego, a nad Odwoławczą Komisją Dyscyplinarną — Minister Sprawiedliwości osobiście lub przez wyznaczone osoby.

2. Osoba wykonująca nadzór ma prawo żądać wyjaśnień, wglądać w czynności i usuwać oczywiste usterki.

3. Nadzór nie może wkraczać w dziedzinę orzecznictwa.

§ 13. Prezes sądu wojewódzkiego po otrzymaniu wiadomości o naruszeniu obowiązków przez notariusza, asesora lub aplikanta poleca rzecznikowi dyscyplinarnemu wstępne wyjaśnienie sprawy.

§ 14. 1. Po wyjaśnieniu sprawy rzecznik dyscyplinarny wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania albo wnosi wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego z dokładnym oznaczeniem zarzucanego przewinienia i uzasadnieniem.

2. Przed sporządzeniem wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego rzecznik dyscyplinarny powinien dać obwinionemu możliwość zapoznania się z treścią zebranych dowodów oraz złożenia wyjaśnień ustnie lub na piśmie.

§ 15. 1. Przewodniczący wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej po otrzymaniu wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego doręcza jego odpis obwinionemu, wyznacza skład orzekający i protokolanta oraz wyznacza termin rozprawy lub posiedzenia.

2. Protokolantem może być notariusz, asesor lub aplikant.

§ 16. 1. Wojewódzka komisja dyscyplinarna na posiedzeniu:

- 1) zwraca sprawę rzecznikowi dyscyplinarnemu i zarządza dodatkowe wyjaśnienie sprawy,
- 2) umarza postępowanie dyscyplinarne,
- 3) kieruje sprawą do rozpoznania na rozprawie.

2. Odpis orzeczenia o zwrocie sprawy oraz orzeczenia o umorzeniu postępowania doręcza się wraz z uzasadnieniem rzecznikowi dyscyplinarnemu i obwinionemu, którym przysługuje skarga w terminie siedmiu dni od daty doręczenia. Skargę rozstrzyga Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna na posiedzeniu.

§ 17. O terminie rozprawy przewodniczący komisji dyscyplinarnej zawiadamia rzecznika dyscyplinarnego i obrońcę oraz wzywa na tę rozprawę obwinionego, świadków i biegłych.

§ 18. 1. Nie usprawiedliwione niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy nie wstrzymuje rozpoznania sprawy.

2. Jeżeli miejsce pobytu obwinionego jest nieznanie i nie da się ustalić go bez szczególnych trudności, wszelkie pisma doręcza się jego obrońcy, którego w razie potrzeby należy wyznaczyć z urzędu.

§ 19. 1. Rozprawą kieruje przewodniczący składu orzekającego.

2. Rozprawę rozpoczyna odczytanie przez rzecznika dyscyplinarnego wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, po czym następuje przesłuchanie obwinionego, świadków i biegłych oraz przeprowadza się inne dowody.

3. Rozprawę kończą przemówienia rzecznika dyscyplinarnego, obrońcy i obwinionego.

§ 20. Z przebiegu rozprawy sporządza się protokół, w którym wymienia się skład orzekający i osoby obecne na rozprawie oraz przedstawia przebieg rozprawy z podaniem treści zeznań świadków i opinii biegłych. Protokół podpisują przewodniczący składu orzekającego i protokolant.

§ 21. Jeżeli w toku rozprawy ujawni się nowe przewinienie, komisja dyscyplinarna może wydać co do tego przewinienia orzeczenie tylko na wniosek rzecznika dyscyplinarnego i za zgodą obwinionego lub jego obrońcy.

§ 22. 1. Podczas narady i głosowania oprócz członków składu orzekającego może być obecny jedynie protokolant, chyba że przewodniczący uzna jego obecność za zbyteczną.

2. Narada i głosowanie odbywa się osobno co do winy i kary.

3. Komisja dyscyplinarna opiera orzeczenie na podstawie dowodów ujawnionych w toku rozprawy.

§ 23. Skład orzekający komisji dyscyplinarnej wydaje orzeczenie, którym:

- 1) uniewinnia obwinionego albo
- 2) skazuje obwinionego uznając go winnym zarzucanego mu przewinienia i wymierza karę dyscyplinarną, albo
- 3) umarza postępowanie, jeżeli czyn popełniony przez obwinionego nie kwalifikuje się jako przewinienie dyscyplinarne lub nastąpiło przedawnienie.

§ 24. 1. Orzeczenie, sporządzone na piśmie bezpośrednio po głosowaniu, podpisują członkowie składu orzekającego, po czym przewodniczący ogłasza je publicznie.

2. Z ważnych powodów komisja dyscyplinarna może odroczyć wydanie orzeczenia na czas nie przekraczający 7 dni.

3. Uzasadnienie orzeczenia należy sporządzić w ciągu 7 dni od ogłoszenia.

4. Orzeczenie dyscyplinarne z uzasadnieniem doręcza się niezwłocznie rzecznikowi dyscyplinarnemu i obwinionemu.

§ 25. Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej pierwszej instancji przysługuje rzecznikowi dyscyplinarnemu i obwinionemu odwołanie w terminie 14 dni od daty doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem.

§ 26. Przewodniczący wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej niezwłocznie po otrzymaniu odwołania przedstawia Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej akta sprawy wraz z odwołaniem.

§ 27. Przewodniczący Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej doręcza odpis odwołania stronie przeciwnej, wyznacza skład orzekający i protokolanta oraz wyznacza termin rozprawy lub posiedzenia.

§ 28. Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna na posiedzeniu:

- 1) odrzuca odwołanie jako spóźnione lub z innych przyczyn niedopuszczalne albo
- 2) kieruje sprawą do rozpoznania na rozprawie.

§ 29. 1. Rozprawę odwoławczą rozpoczyna ustne sprawozdanie, w którym sprawozdawca wyznaczony ze

składu orzekającego przedstawia przebieg i wyniki dotychczasowego postępowania, a w szczególności treść zaskarżonego orzeczenia oraz zarzuty i wnioski odwołania.

2. Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna może przeprowadzić dowody powołane w odwołaniu lub uzupełnić postępowanie dowodowe, jeżeli przyczyni się to do przyspieszenia postępowania, a nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo postępowania dowodowego w całości lub znacznej części.

§ 30. Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna wydaje orzeczenie, którym:

- 1) utrzymuje orzeczenie wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej w mocy albo
- 2) zmienia je i sama orzeka o winie i karze, albo
- 3) uchyla je i umarza postępowanie dyscyplinarne lub przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej.

§ 31. Do postępowania odwoławczego mają odpowiednio zastosowanie przepisy o postępowaniu w pierwszej instancji.

§ 32. 1. Po uprawomocnieniu się orzeczenia przewodniczący wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej przesyła odpis orzeczenia z uzasadnieniem Ministrowi Sprawiedliwości i właściwemu prezesowi sądu wojewódzkiego.

2. Orzeczenia o wydaleniu notariusza i asesora z pracy, o przeniesieniu notariusza do innej miejscowości na jego koszt lub usunięciu ze stanowiska kierowniczego w państwowym biurze notarialnym wykonuje Minister Sprawiedliwości, a pozostałe orzeczenia dyscyplinarne wykonuje prezes sądu wojewódzkiego.

§ 33. Odpis prawomocnego orzeczenia skazującego na karę dyscyplinarną dołącza się do akt osobowych skazanego, a wzmiankę o tym orzeczeniu zamieszcza się w wykazie służbowym.

§ 34. Orzeczenie dyscyplinarne można podawać do wiadomości publicznej jedynie po jego uprawomocnieniu się, na podstawie uchwały komisji dyscyplinarnej, za zwolnieniem Ministra Sprawiedliwości.

§ 35. Minister Sprawiedliwości na wniosek skazanego zarządza sporządzenie nowego wykazu służbowego z opuszczeniem wzmianki o orzeczeniu dyscyplinarnym oraz usunięcie odpisu orzeczenia skazującego z akt osobowych po upływie pięciu lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia skazującego na karę nagany, surowej nagany, przeniesienia do innej miejscowości lub usunięcia ze stanowiska kierowniczego oraz po dziesięciu latach w razie skazania na karę wydalenia z pracy, jeżeli w ciągu tego okresu nie było innego orzeczenia skazującego.

§ 36. 1. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego na niekorzyść obwinionego może nastąpić na wniosek rzecznika dyscyplinarnego, jeżeli wydanie orzeczenia nastąpiło wskutek przestępstwa albo jeżeli w ciągu pięciu lat od umorzenia lub wydania orzeczenia wyjdą na jaw nowe okoliczności lub dowody, które mogą uzasadnić skazanie lub wymierzenie kary surowszej.

2. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego na korzyść obwinionego może nastąpić nawet po jego śmierci, jeżeli wyjdą na jaw nowe okoliczności lub do-

wody, które mogą uzasadniać niewinność lub wymierzenie kary łagodniejszej.

3. W razie śmierci obwinionego wniosek o wznowienie postępowania mogą złożyć małżonek obwinionego, jego krewni w linii prostej oraz rzecznik dyscyplinarny.

§ 37. 1. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego składa się do wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej, która rozpoznała sprawę w pierwszej instancji, najpóźniej w ciągu trzech miesięcy od chwili powzięcia przez uprawnionego do złożenia wniosku wiadomości o przyczynach, wznowienia.

2. Wojewódzka komisja dyscyplinarna rozpoznaje wniosek na posiedzeniu po zażądaniu pisemnego oświadczenia strony przeciwnej. W razie potrzeby komisja dyscyplinarna może zarządzić sprawdzenie przez rzecznika dyscyplinarnego wskazanych we wniosku okoliczności.

3. Od orzeczenia w przedmiocie wznowienia lub odmowy wznowienia postępowania dyscyplinarnego przysługuje w ciągu siedmiu dni od doręczenia orzeczenia skarga, którą rozpoznaje Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna na posiedzeniu.

4. Wznawiając postępowanie dyscyplinarne można zarządzić wstrzymanie wykonania orzeczenia.

§ 38. Jeżeli wznowiono postępowanie dyscyplinarne na korzyść obwinionego, nie można wymierzyć mu kary surowszej niż poprzednio orzeczonej.

§ 39. W razie wydania orzeczenia skazującego w warunkach określonych w § 18 ust. 2, obwiniony może w ciągu miesiąca od daty, kiedy się o nim dowiedział, żądać wznowienia postępowania, choćby nie zachodziły warunki wymienione w § 36 ust. 2.

§ 40. 1. Koszty postępowania dyscyplinarnego w razie wydania orzeczenia skazującego ponosi skazany, a w innych wypadkach — Skarb Państwa.

2. Komisja dyscyplinarna, uwzględniając sposób obrony obwinionego oraz jego stan rodzinny i majątkowy, może zwolnić go od zwrotu całości lub części kosztów.

§ 41. Pisma dotyczące postępowania dyscyplinarnego są wolne od opłat.

§ 42. Wydatki związane z działalnością komisji dyscyplinarnych pokrywa się z budżetu organów, które je powołały.

§ 43. Jeżeli przepisy rozdziału niniejszego nie stanowią inaczej, do postępowania dyscyplinarnego przewidzianego w tym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Rozdział 2

Zawieszanie w pełnieniu obowiązków.

§ 44. Przepisy rozdziału niniejszego określają zasady i tryb zawieszania w pełnieniu obowiązków notariuszy, asesorów notarialnych i sądowych oraz aplikantów notarialnych i sądowych, a także wynagrodzenia w czasie tego zawieszenia.

§ 45. 1. Prezes sądu wojewódzkiego zawiesza notariusza, asesora lub aplikanta w pełnieniu obowiązków w razie zastosowania wobec niego tymczasowego aresztowania.

2. Prezes sądu wojewódzkiego może zawiesić w pełnieniu obowiązków notariusza, asesora lub aplikanta:

- 1) przeciwko któremu wszczęto postępowanie karne lub dyscyplinarne,
- 2) przeciwko któremu wszczęto postępowanie sądowe o ubezwłasnowolnienie.

§ 46. 1. Zawieszenie ustaje z chwilą zakończenia postępowania dyscyplinarnego, chyba że komisja dyscyplinarna uchyli je wcześniej.

2. W pozostałych wypadkach zawieszenie uchyła prezes sądu wojewódzkiego, jeżeli ustali przyczyny, które je spowodowały.

§ 47. Podczas zawieszenia nie przyznaje się wyższej grupy wynagrodzenia.

§ 48. 1. Wynagrodzenie w okresie tymczasowego aresztowania ulega ograniczeniu do połowy.

2. Na czas trwania zawieszenia z powodu postępowania karnego lub dyscyplinarnego prezes sądu wojewódzkiego może ograniczyć wynagrodzenie, nie więcej jednak niż do połowy.

§ 49. 1. W razie umorzenia postępowania karnego lub dyscyplinarnego albo wydania orzeczenia uniewinniającego wyłącza się pozostałą część wynagrodzenia, które zostało ograniczone w myśl § 48.

2. W razie skazania na wydalenie z pracy prawo otrzymania pozostałej części wynagrodzenia nie przysłu-

guje. W innych wypadkach prezes sądu wojewódzkiego podejmuje decyzję w przedmiocie wypłaty lub odmowy wypłaty pozostałej części wynagrodzenia.

§ 50. 1. Od decyzji w przedmiocie zawieszenia w pełnieniu obowiązków, ograniczenia wynagrodzenia i odmowy wypłaty pozostałej części wynagrodzenia można wnieść odwołanie do Ministra Sprawiedliwości w terminie siedmiu dni od daty doręczenia decyzji.

2. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji.

Rozdział 3

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 51. Postępowanie dyscyplinarne wszczęte przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia będzie się toczyło według przepisów tego rozporządzenia. Czynności dokonane przed wejściem w życie rozporządzenia są skuteczne, jeżeli odpowiadają przepisom dotychczasowym.

§ 52. W związku z art. 2 dekretu z dnia 27 grudnia 1974 r. o zmianie Prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 50, poz. 316) oraz art. 2 dekretu z dnia 27 grudnia 1974 r. o zmianie Prawa o notariacie (Dz. U. Nr 50, poz. 317) tracą moc, w zakresie uregulowanym w niniejszym rozporządzeniu, przepisy dotyczące przedmiotów unormowanych w tym rozporządzeniu, a w szczególności rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnym (Dz. U. Nr 92, poz. 790).

§ 53. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *L. Domeracki*